

1886-01-10

SENDER

Joakim Skovgaard

RECIPIENT

Agnete Skovgaard

FACTS

Document type:
Letter

Sender's location:
Askov

Recipient's location:
København

Mentioned people:
Holger Begtrup
N. F. S. Grundtvig
Janus la Cour
Heinrich Nutzhorn
Alfred Sveistrup Poulsen
Ludvig Schrøder
Agnete Skovgaard
Joakim Skovgaard

Archive:
Mappe 47 nr. 3a-b

TRANSCRIPTION

Mappe 47-3A

Askov 10 januar 1885 morgen

1885 6

Agnete! Synes Du det er for lidt, når jeg bare siger Agnete, det er virkelig ikke af afektation, men når jeg i alle mine breve sagde hjærtenskære Agnete, vilde det snart lyde mig så flovt, som når andre i almindelighed roser Dig, og Du ved jo godt, at om jeg bare siger Agnete, så er det Dit navn og Din person jeg nævner, og at mit hjerte glæder sig ved det. Men nu siger jeg min egen hjærtenskær, tak for brevet, det kom lige nu, og kalder Du det plukfisk, så skal Du vide, at når det er Dig som serverer plukfisken, så smager den bedre end om andre disker op med de fineste retter, og så ved jeg godt, at Du ved tid og lejlighed har meget andet end plukfisk at byde mig, og jeg må trøste mig med, at når jeg har lidet at sige så tager

•2•

Du dog lige så kærligt mod det lidet, som mod det mere, når jeg har mere at sige. Når vi er ene sammen kan vi jo lang tid nøjes med at holde hinanden i hånden, men er vi fra hinanden, kan vi så ikke også fryde os blot ved tanken om at vi begge gjerne vil være sammen I (og så et lille brev) I. jeg må vist sige lidt om hvorfor jeg så godt kan lide at la Cour begyndte sit foredrag med den sang Du ved, (fordi han står på troens grund). Jo ser Du, jeg synes det er så dejligt, når en så skarpsindig videnskabsmand begynder et videnskabeligt foredrag med en sang hvor i der forekommer linier som "Da tænker jeg lærken var rød og gul," ja der er måske mere bestemt at anføre, men hvor det dog er en mageløs sang. I dag var Fru Nutzhorn, la Cour og jeg henne at høre Sveistrup, gid Du dog havde været med, ikke fordi han i sin prædiken sagde noget synderligt nyt, og jeg kan ikke gengie Dig den, men helt igjennem var den så såre rar, og netop noget for

•3•

os; den handlede om forældres forhold til hinanden og til deres børn, og børns og forældres forhold til Gud. Jeg er for resten kommet i tanker om, at mit første brev måske kan gøre Dig urolig, det tror jeg nu ikke dets indhold vil gøre, om jeg havde sagt Dig det, i stedet for at skrive det, men breve er nogle døde ting, som I kun I gengiver den ånd, det tonefald læseren lægger i dem, dog ganske vist styret af den skrivendes skriverens mening. Derfor vil jeg kun sige, tag Dig difteritissen let, jeg tænker lidet på den, det værste ved den for os bliver forhåbentlig kun det, at det vel bliver

bedst at vi ikke kyssede de første dage efter min hjemkomst, men så kan vi da se på hinanden.

La Cour spurgte mig, om når vi kommer fra Italien, om vi så vilde fæste Bo i Rosenvænget, jeg fortalte da lidt om vore tanker i den retning, og bad ham se ud til os ved lejlighed, hvilket han nok havde lyst til, er det ikke dejligt. En af dagene spadserer han en lille tur med mig til Grænsen.

•4•

Du er en rar en. Du sender ikke en hilsen til nogen her, men Du, jeg er så lykkelig over Dit brev, det kan Du måske ikke begribe. Ja Du vilde nok have været med I her I og jeg vilde farlig gjerne haft Dig med, og her vilde De alle også gjerne set Dig, men nu skal vi til Vallekilde osv. Frem for alt I til Antoinettes Minde. Det er meget forskjelligt om jeg holder af, at nogen ser på mig arbejde, Du kan nu altid så roligt gjøre det, for hvis jeg engang generes af Dit kritiske øje, så skal jeg nok få Dig drejet hen, så Du ikke kan se Billedet. Du ved omtrent hvem jeg har talt med, Frk. Venke Nielsen har jeg akurat set, men ikke fået hilst fra Dig, men nu i dag revnede hemmeligheden, og jeg har set og talt med Schrøder og synes så godt om ham, jeg har også hilst ham. For resten er de grumme rare og opmærksomme her hos Nutzorns. Det er rart at vi får Rathsacho nær ud ved os. Ingrid er rar, det er da godt at hun har forsonet sig med mig. Det er skam rart, at Du også kan vrøvle ellers vilde jeg være

•5•

alt for ulykkelig hver gang jeg plumper ud med mine dumheder. Hør skal der stå F. og ikke V. udenpå Brevene til Torvaldsensvej (Eftermiddag) jeg skal hilse fra Nutzhorn, Begtrup med Frue og Margritte Schrøder. Jeg har hilst Frk. Venke Nielsen fra Dig, men hun var ikke i stuen da jeg gik, så jeg fik ingen hilsen med fra hende. Herovre går de unge nygifte par og drøfter kød priser osv. Fru Schrøder er stadigvæk så såre rar at sidde og tale med, og morsom at tegne efter, men hvordan det går med ligheden "du lo da."

Når jeg læser de sidste ord i Dit brev, så kiler jeg i tankerne sådan på med Fru Schrøders billede, uhada, ---- jeg har det for resten mageløst, kan Du forstå mig, når jeg siger, jeg længes efter Dig, men jeg savner Dig ikke. Dette her brev er da for resten også plukfisk, alting, hopper og danser mellem hinanden. (Aften)

Nu var jeg hos Schrøders til aften

•6•

og fik sådan en dejlig samtale med ham, så jeg såmænd sommetider glemte Dig, men sommetider ønskede jeg rigtignok også, gid Du var med her. Det var en græsk, nordisk ægyptisk asyrisk mytologi og så også

jordisk og kristendom, Jeg var naturligvis ikke hjemme i alle de dele, men dog ikke heller så uvidende som om mange andre ting, så selv om det næsten helt blev er foredrag fra hans side, så kunde jeg dog hist og her sige lidt. For resten gav han så meget så det til dels snurre rundt for mig, men noget af det tænker jeg, jeg skal huske. Han kom også til at nævne noget han i en vis anledning i disse dage er ved at skrive om, Grundtvig, hvor han nærmest betragter ham fra hans forhold til det levende ord i modsætning til skrift, om det sagde han ikke så meget, men om ord og skrift, eller rettere om ordets magt, har jeg nu lidt mine egne tanker, som for resten gjerne også kan være andres tanker.

•7•

Den 11te.

Godmorgen! Du ved hvor stor magt der kan ligge i et ord. Vi ved jo nok, at det egentlig kun er menneskehjertet og menneske tanken at ordet, menneskeordet har magt (ja havde vi tro nok, så siger Gud jo, at vi kunne flytte bjerge, og det måtte jo ske ved, at vi bød med ordet, men så tros styrke er vi ikke) men der har det også en mageløs magt, at det kan skabe sorg og glæder, virke ondt og godt.

Du ved hvor megen fryd Dit lille "ja" har voldet. Dit ja og dets magt mener Du vel var afhængigt af så meget, men lad os så tage la Cours ord forleden. Jeg havde lige med fryd sunget med "Gud plantet en have" (hør den sang må vi synge en aften hos jer) og da så la Cour derefter havde talt et par minutter om blod og hjærtebevægelse, så virkede det til legemligt ildebefindende hos mig. Og hvor tit har ikke en enkelt mands ord virket på tusinder.

Har vort ord da sådan magt, hvor meget

•8•

mere magt må Guds ord da have. Men vor tanke står stille overfor det ord "I begyndelsen var Ordet" det gjør dog ingen ting, i vor tro vi stole på at det er sådan, lad så Goethe grunde på det og ingen vegne komme. Dette sidste om "I begyndelsen var ordet" og Goethes forhold dertil, har jeg fra Schrøder. Men nu til noget andet. Jeg har nok sagt, at jeg ikke er meget kræsen, men Du ved også, og det er Du jo glad ved, at jeg gjør forskel på mad. Så vil jeg da sige Dig to retter jeg nødigt spiser uden når det skal være, det er levninger af grød, kold, i op varmet øl, ja koldt afgjør næppe sagen bedre, og så samme slags grød i varm eller kold mælk. At jeg for resten synes at brødsuppe er en flov ret, kalder jeg ikke kræseri, for den er mig ikke imod, jeg synes bare, at når man har så god mad som øllebrød, skal der en egen fornøjelse til at spise brødsuppe. Men " del qusto

disputar". Nu må Du bare ikke tro, at jeg er for stiv i mytologien. Lev vel
veninde, hils alle, Din Joakim

Skov 10 Januar 1885 morgen
6

Agnete! Lyner du det er for lidt, når
jeg bare siger Agnete, det er virkelig ikke
afektation, men når jeg i alle mine breve
sagde hjertenskjære Agnete, vilde det
smart byde mig så flort, som når andre
i almindelig roder dig, og Du ved
jo godt, at om jeg bare siger Agnete,
så er det dit navn og din person
jeg nævner, og at mit hjerte glæder sig
ved det. Men nu siger jeg min egen
hjertenskjære, tak for brevet, det kan
lige nu, og kalder Du det plukfisk, så
skal du vide, at når det er Dig som
bevarer plukfisk, så smager den bedre
end om andre dister og med de fineste
retter, og så ved jeg godt, at du ved tid
og lejlighed har meget andet end plukfisk
at byde mig, og jeg må også troste mig
med, at når jeg har lidt at sige, så tager

Da dog lige så kjærligt mod det lidt, som
mod det mere, når jeg har mere at sige. Når
vi er ene sammen, kan vi jo en lang tid nøjes
med at holde hinanden i hånden, men er vi
fra hinanden, kan vi så ikke også fryde os
blot ved tanken om, at vi begge gerne vil
være sammen. ^(og så i alle tider) - Jeg må vist sige lidt om
hvorfor jeg så godt kunde lide, at La Cour
begyndte sit foredrag med den sang du ved,
(fordi han står på troens grund). Jo ser du,
jeg synes, det er så dejligt, når en så skarp,
findig videnskabsmand begynder et
videnskabeligt foredrag med en ^{en} sang
hvor der forekammer linier som "Da
tænker jeg, larken var rød og gul," ja der
er måske ikke mere bestemt at anføre, men
hvor det dog er en mageløs sang. I aften
var Fru Nitzhorn, La Cours og jeg kunne
at høre Precotrupe, gis du dog havde
været med, ikke fordi han i sin prædiken
sagde noget syndelig myt, og jeg kan ikke
glemme digden, men helt igennem var
den så såre rar, og netop noget for

ad; den handlede om forældres forhold til
til hinanden og til deres børn, og børns og
forældres forhold til Gud. Jeg er for resten
kommen i tanker om, at mit første brev måske
kan gøre dig urolig, det tror jeg nu ikke
dets indhold vilde gøre, om jeg havde sagt
dig det, istedenfor at skrive det, men breve
er nogle døde ting, som ^{kan} give dig den ans,
det uanfald looren lægger i dem, dog ganske
vist styret af den skrivendes, skriverens
mening. Derfor vil jeg kun sige, tag dig
distritusom let, jeg tænker lidt på den, det
være ved den for os bliver forhåbentlig
kun det, at det vel bliver bedst at vi
ikke kryssede første dage efter min hjem-
komst, men så kan vi jo se på hinanden.
La Loue spørge mig, om når vi kommer
fra Italien, om vi så vilde feste bo i
Rome angit, jeg fortalte da lidt om von
tanker i den retning, og bad ham se ud
til os ved lejlighed, hvilket han nok havde
lyst til, er det ikke dejligt. En af dagene
spasere han en lille tur med mig til grunden.

Du er en rar en, du sender ikke en hilsen til
nogen her, men du, jeg er så lykkelig over det
brø, det kan du måske ikke begribe. Ja du
vilde nok have været med, ^{her} og jeg vilde farlig
gerne haft dig med, og her vilde, da du alle
også så gerne set dig, men nu skal vi
til Vællekilde osv. frem for alt, ^{til} ~~Antoinette~~
Minde. — Det er meget forskelligt om jeg
holder af, at nogen ser på mig arbejde,
du kan nu altid så roligt gøre det, for
hvad jeg engang generes af dit kentske dig,
så skal jeg nok få dig drøjet her, så du
ikke kan se billigt. Du ved omtrent hvem
jeg har talt med, Frk. Venke Nielsen har jeg
akurat set, men ikke fået talt fra dig, men
nu idag revede hemmeligheden, og jeg har
set og talt med Schröder og synes så godt
om ham, jeg har også talt ham. For resten
er de grumme rare og opmærksomme her hos
Nitzthorns. Det er rart at vi får Rathbachs
nær ud ved os. Ingrid er rar, det er da godt
at hun har forenet sig med mig. Det er skam
rart, at du også kan prøve eller vilde jeg være

alt for uheldelig, harer gang jeg plumper ud
med mine dumheder. Her skal der stå F.
og ikke V. ud på brevene til Thorvaldsonen
(Eftermiddag) by skal hils fra Fru Nitzke,
Bejtrup med hustru og Margrithe Schröder.
Jeg har hils Fk. Vinta Nielsen fra Dig, men
han var ikke i stuen da jeg gik, så jeg fik
ingen hilsen med fra ham. Herovre går
de unge nysgiste par og drifter lidt prider
alt. — Fru Schröder er stadigvæk
så søde var at sidde og tale med,
og moroen at tegne efter, men hvordan
det går med lykken, "ohi lo sa".
Når jeg læser de sidste ord i dit brev,
så skiler jeg i tankerne sådan på med
Fru Schröders billede, uha da —
Jeg har det for resten så mangeløst,
kan du forstå mig, når jeg siger, jeg
longes efter Dig, men jeg ser
Dig ikke. Dette her brev er da for
resten også plukfæstet, altting hopper og
danser mellem hinanden. (Aften)
Nu var jeg hos Schröders til aften

og fik siden en dejlig samtale med
ham, da jeg stundom sammesteds
glæmte sig, men sammesteds
jeg rigtig nok også, god du var med
her. Det var en græsk nordisk, og
adskillig mytologi og så også jødisme og
kristendom. Og var naturligvis ikke fjern
i alle de dele, men dog ikke heller så vidt
som om mange andre ting, da selv det
meesten helt blev et foredrag fra hans
side, så kunde jeg dog hørt og her og
der. Forretten gav han så meget så
klidde denne rundt for mig, men noget af
det tænker jeg jeg skal huske. Han kom
også til at nævne noget om i en vis anledning
i disse dage er ved at skrive om Grundloven,
hvorhen nærmest tiltrækker ham fra hans
forhold til det danske ord i modstridning
til skrift, om det mægt kan nu ikke det
meget, men om ord og skrift, eller rettere
om ordets magt, har jeg nu lidt mindre
egne tanker, som forresten gerne også kan
være andre tanker.

(Den 11te) Godmorgen! Du ved hvor stor
magt der kan ligge i et ord. Vi ved jo nok,
at det egentlig kun er i menneske hjertet og
menneske tanken at ordet, menneske ordet
har magt (ja havde vi tro nok, da siger
Gud os, at vi kunde flytte bjerge, og det
mætte jo ske ved, at vi bad med ordet,
men så troos stærke er vi ikke) men der
er det også en mageløs magt, det kan
skabe sorg og glæde, vrede og godf.
Du ved hvor mygen fryd det lille ja har
holdt. Det ja og dets magt mener du vel
var afløst af så meget, men lad os
så tage la Cour's ord for led. Jeg havde
lige med fryd syngt med "Gud plej det
en have" (hvor den sang må vi synges en
aften hos jer) og da så la Cour skrefter
harde tallet et par minutter om blod og
hjerterbevægelse, så virkede det til legemligt
slæbefindende hos mig. Og hvort det kan
ikke en enkelt menneske ord virket på tusinder.
Hvor stort ord da siden magt, hvor meget

mere magt må Guds ord da have. Men
vor tanke står stille overfor det ord. I
begyndelsen var Ordet "det gjør dog ingen-
ting, i vor tro kan vi stole på at det er
sådan, lad så Goethe grunde på at det
ingen vjæne komme. Dette sidste om, I be-
gyndelsen var ordet" og Goethes forhold der-
til, har jeg fra Schröder. Men nu til noget
andet. Jeg har nok sagt, at jeg ikke er
meget kræsen, men du ved også, og det
er du jo glad ved, at jeg gjør forstæl på
mad. Så vil jeg da sige dig to treter
jeg nødigst spiser uden når det skal være,
det er levinger af grød, kold, i øjeblikket
at, ja koldt og gjør næppe nogen bedre, og
så samme slags grødt varmt eller kold
mælk. At jeg for resten synes at brødsuppe
er en flør ret, kaller jeg ikke kræsen, for
den er mig ikke imod, jeg synes bare, at
når man har så god mad som allebrød,
skal der en gang fornøjelse til at spise brød-
suppe. Men, del quoto dignitar". Nu må du
bare ikke tro, at jeg er for stiv i Mytologien. Der
vel minde, hils alle, Din Conkenis.